2.10.2024

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

ASIA: TAE 2025, LISÄSELVITYS

Pyynnöstä SLC lausuu seuraavaa koskien Tanskan yhteiskuntasopimusta Grøn trepart, Vihreä kolmikanta:

Tanska on yksi EU:n suurimmista maataloustuotteiden vientimaista, ja sen maataloustuotanto on hyvin intensiivinen. Tanskan maatalousala on noin 2,5 miljoonaa hehtaaria, ja se kattaa noin kaksi kolmasosaa Tanskan maapinta-alasta. Myös eläintiheys hehtaaria kohden on Tanskassa huomattavasti suurempi kuin Suomessa. Tanskassa kotieläinyksiköiden määrä maatalousmaan hehtaaria kohti on 1,6 kotieläinyksikköä ja Suomessa 0,4 kotieläinyksikköä.

Koska maatalous on Tanskalle erittäin merkittävä sekä taloudellisesti että ympäristön ja ilmaston kannalta, Tanskan hallitus päätti vuonna 2021 käynnistää niin sanotun maatalouden vihreän siirtymän. Tämän tuloksena syntyi vihreä kolmikantasopimus, Grøn trepart, joka julkaistiin 24 kesäkuuta 2024. Tanskan hallitus, elintarvikealan Landbrug & Fødevarer, joka organisoi sekä maanviljelijöitä että elintarvikeosuuskuntia, Tanskan suurin ympäristöjärjestö Danmarks Naturfredningsforening ja joukko muita yrityksiä, järjestöjä ja kuntia ovat sopineet tavoitteista.

Vihreän kolmikannan tavoitteena on vähentää maatalouden hiilidioksidipäästöjä, lisätä hiilensidontaa metsittämällä, suojella pohjavesiä ja lisätä luonnon monimuotoisuutta. Toimenpiteet ovat vapaaehtoisia viljelijöille ja maanomistajille, joille maksetaan taloudellista korvausta toimenpiteiden toteuttamisesta. Ammattitaitoiset viljelijät, jotka vähentävät hiilipäästöjään eri toimenpiteillä, voivat välttää eläintuotannon hiiliveron kokonaan. On syytä huomata, että sopimus kattaa useamman hallituskauden.

MTK ja SLC julkaisivat maatalouden ilmastotiekartan vuonna 2020, ja sitä päivitettiin elokuussa 2024. Helmikuussa 2024 MTK ja SLC julkaisivat maa- ja metsätalouden luonnon monimuotoisuuden tiekartan. Kaikki edellä mainitut perustuvat vankkaan tieteelliseen tutkimukseen. Kaikilla ehdotetuilla toimenpiteillä on selkeä kustannuslaskelma, jonka avulla voidaan asettaa kustannustehokkaimmat käytännöt etusijalle ja arvioida yhteiskunnalle aiheutuvat kokonaiskustannukset. Kaikkia tarvittavia toimenpiteitä ei ole mahdollista rahoittaa Suomen CAP-ohjelman ja nykyisten kansallisten maa- ja metsätalouden rahoitusinstrumenttien kautta. SLC ei kannata kotieläintuotannon hiilidioksidiveroa Suomessa, eikä katso, että Tanskan mallia voitaisiin suoraan soveltaa Suomessa. SLC katsoo kuitenkin, että asiaa kannattaisi tutkia Suomen näkökulmasta ja toivoo, että eduskunta tutustuu Tanskan Grøn trepart-malliin, ja tutkii, voimmeko yhdessä löytää taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäviä rahoitusratkaisuja vihreille elinkeinoille.

YHTEISKUNTASOPIMUS GRØN TREPART, VIHREÄ KOLMIKANTA

Sopimus Tanskan vihreästä siirtymästä, joka julkistettiin 24. kesäkuuta 2024, on merkittävä virstanpylväs Tanskan matkalla kohti kestävää maataloutta ja maankäyttöä. Sopimus heijastaa laajaa yhteistyötä Tanskan hallituksen ja keskeisten sidosryhmien välillä, mukaan lukien Tanskan tuottajajärjestö Landbrug & Fødevarer sekä Tanskan luonnonsuojelujärjestö Danmarks Naturfredningsforening. Yhdessä he ovat kehittäneet edistyksellisen strategian Tanskan

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0

maatalouselintarvikesektorille, joka tasapainottaa talouskasvun ja ympäristönsuojelun. Tanskan parlamentin odotetaan ratifioivan sopimuksen syksyllä 2024. Alla ovat sopimuksen keskeiset osat.

MAAILMAN ENSIMMÄINEN VEROTUS KARJANTUOTANNON PÄÄSTÖISTÄ

Yksi sopimuksen merkittävimmistä kohdista on päätös ottaa käyttöön maailman ensimmäinen karjatuotannon päästöjä koskeva vero. Tämä vero, jonka suuruudeksi on vahvistettu 300 Tanskan kruunua (40,24 euroa) hiilidioksiditonnia kohti vuonna 2030, nousee 750 Tanskan kruunuun (100,59 euroon) vuoteen 2035 mennessä, 60 prosentin perusvähennyksellä. Karjaverosta saatavat tulot tullaan sijoittamaan takaisin alalle sen vihreän siirtymän tukemiseksi, ja verotulot arvioidaan uudelleen vuonna 2032. Veron tavoitteena on vähentää karjankasvatukseen liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä 1,8 miljoonalla hiilidioksiditonnilla vuoteen 2030 mennessä, mikä edistää Tanskan yleistä tavoitetta vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 70 prosentilla vuoden 1990 tasosta kyseiseen vuoteen mennessä. Sopimuksessa todetaan, että Tanskan hallituksen tulisi pyrkiä varmistamaan, että maataloussektorin päästöjä säännellään yhteisesti EU-tasolla maatalouden päästökauppajärjestelmän (ETS) avulla.

VIHREIDEN MAA-ALUEIDEN RAHASTON PERUSTAMINEN

Sopimuksella perustetaan myös 40 miljardin Tanskan kruunun (5,36 miljardin euron) vihreiden maa-alueiden rahaston. Tämä rahasto on tarkoitettu laajamittaisiin maankäyttöhankkeisiin, kuten metsittämiseen, ennallistamiseen ja strategisiin maanhankintoihin. Keskeisiä tavoitteita ovat 250 000 hehtaarin uusien metsien muodostaminen vuoteen 2045 mennessä ja 140 000 hehtaarin turvemaiden ennallistaminen vuoteen 2030 mennessä. Näissä toimissa keskitytään erityisesti typpipitoisuuksien vähentämiseen ja tuetaan monikäyttöistä maankäytön lähestymistapaa, jossa yhdistyvät luonnonsuojelu, biologinen monimuotoisuus ja elintarviketuotanto. Vastuu näiden aloitteiden toteuttamisesta siirretään kunnille, jotka tulevat yhteistyössä ympäristöjärjestöjen ja maatalousjärjestöjen kanssa kehittämään paikallisia ratkaisuja Tanskan vesistöjen happikatoon liittyviin ongelmiin.

KANSAINVÄLINEN NÄKÖKULMA

Sopimus korostaa kansainvälisen näkökulman tärkeyttä maatalouspolitiikassa. Sopimuksessa tunnustetaan Tanskan rajoitukset pienenä maana, jolla on avoin talous, ja todetaan, että Tanskan on tehtävä kansainvälistä yhteistyötä maailmanlaajuisten ilmasto- ja biodiversiteettikysymysten ratkaisemiseksi. Sopimuksessa korostetaan Tanskan roolia EU:n kunnianhimoisemman maatalouspolitiikan edistäjänä ja nostetaan kansallisten ilmastomääräysten yhdenmukaistamisen tärkeyttä laajempien eurooppalaisten strategioiden kanssa. Ilmastoteknologian kehittämisen ja käyttöönoton edelläkävijänä Tanska pyrkii näyttämään esimerkkiä ja innoittamaan ilmastolainsäädäntöä ja ilmastonmuutoksen hillitsemistä EU:ssa ja koko maailmassa.

SOPIMUKSEN TOIMEENPANO

Vihreä Tanska -sopimuksen myötä Tanskan hallitus on ilmoittanut perustavansa uuden "vihreän kolmikantaministeriön" ("Ministry of the Green Tripartite"). Tämän ministeriön tehtävänä on valvoa sopimuksen kunnianhimoisten tavoitteiden toteutumista, ja se tulee koordinoimaan toimia maatalous-, teollisuus- ja ympäristösektorien välillä edistääkseen Tanskan vihreää siirtymää.

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Mats Nylund, puheenjohtaja

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tfn (09) 586 0460, fax (09) 694 1358
www.slc.fi, fornamn.efternamn@slc.fi
Hemort: Helsingfors, FO-nummer 0215327-0